|| श्री गजानन विजय ग्रंथ ||

अध्याय तेरावा

|| श्रीगणेशाय नमः || हे संतवरदा श्रीधरा । हे दयेच्या सागरा । हे गोपगोपीप्रियकरा । तमालनीळा पाव हरी ॥१॥ तुझें ईशत्व पाहण्याकरितां । जेव्हां झाला विधाता । गाई-वासरें चोरितां । यमुनातटीं गोकुळांत ॥२॥ तेव्हां तूं निजलीलेंकरुन । गाई वासरें होऊन । ब्रह्मदेवाकारण । आपलें ईशत्व दाविलें ॥३॥ दुष्ट ऐशा कालियाला । यमुनेमाजीं तुडवून भला । रमणकद्वीपा धाडिला । गोप निर्भय करण्यास ॥४॥ तेवीं माझ्या दुर्दैवा । तुडवूनी या वासुदेवा । दासगणू हा करावा । निर्भय सर्व बाजूंनीं ॥५॥ मी अजाणभक्त तुझा हरी । परी देवा कृपा करी । मी आहे अनाधिकारी । योग्य न तुझ्या कृपेस ॥६॥ ऐसें जरी आहे सत्य । परी नको पाहूंस अंत । माझी चिंता वार त्वरित । आपुल्या कृपाकटाक्षें ॥७॥ आतां श्रोते सावधान । बंकट, हरी, लक्ष्मण । विठू जगदेवादि मिळून । गेले वर्गणी जमवावया ॥८॥ भाविकांनीं वर्गणी दिली । कुत्सितांनीं कुटाळी केली । वर्गणीची कांहो पडली । जरुर तुमच्या साधूस्तव ॥९॥ गजानन म्हणतां महासंत । जें न घडे तें घडवीत । मग त्यांच्या मठाप्रत । वर्गणी ही कशाला ? ॥१०॥ कुबेर त्यांचा भंडारी । मग कशास फिरतां दारोदारीं ? । चिठ्ठी कुबेराच्यावरी । करा म्हणजे काम झालें ॥११॥ ऐसें ऐकतां भाषण । जगदेव बोलला हांसोन । या भिक्षेचें कारण । आहे तुमच्या बऱ्यासाठीं ॥१२॥ श्रीगजाननासाठीं । नको बांधणें मठ-मठीं । ह्या अवघ्या आटाआटी । तुमचें कल्याण व्हावयास ॥१३॥ स्वामी गजाननाचा । त्रैलोक्य हाचि मठ साचा । अवघीं वनें हा बगीचा । पलंग ज्यांचा मेदिनी ॥१४॥ अष्टसिद्धि दासीपरी । राबताती ज्याच्या घरीं । तो न तुमची पर्वा करी । त्याचें वैभव निराळें ॥१५॥ सविता सूर्यनारायण । त्यासी दीप कोठून । प्रकाश देऊं शकेल जाण ।

प्रतिकार करण्या तमाचा ॥१६॥ तो मुळींच प्रकाशमयी । त्याला दीपाचें काज नाहीं । हलकारा तो कोठून होई । सार्वभौमा भूषविता ? ॥१७॥ इच्छा ऐहिक वैभवाची । असते मानवांप्रति साची । ती आहे व्हावयाची । पूर्ण या पुण्यकृत्यानें ॥१८॥ रोग बरा करण्या भली । औषधाची योजना केली । प्राणासाठीं नसे झाली । ती हें ध्यानीं धरा हो ॥१९॥ रोग भय शरीरास । नाहीं मुळींच प्राणास । जन्ममरण हेंही त्यास । नाहीं मुळीं राहिले ॥२०॥ तैसी तुमची सुसंपन्नता । रक्षण व्हाया सर्वथा । पुण्यरुप औषधी आतां । मिळणें भाग आहे कीं ॥२१॥ संपन्नता हें शरीर । रोग त्याचें अनाचार । त्याचा नाश होणार । या पुण्यरुप औषधीनें ॥२२॥ म्हणून पुण्यसंचय करा । कुतर्क ना चित्तीं धरा । पुण्य मेदिनीमाजीं पेरा । करा आपुल्या संपत्तीचा ॥२३॥ वीज पेरितां खडकावर । तें वायां जातें साचार । त्यास कधीं ना येणार । मोड हें ध्यानीं धरावें ॥२४॥ अनाचार दुर्वासना । हे खडक असती जाणा । तेथें टाकिल्यावरी दाणा । तो किडे पांखरें भक्षिती ॥२५॥ संतसेवेसमान । कोणतें नाहीं पुण्य आन । स्वामी सांप्रत गजानन । मुगुटमणी संतांचे ॥२६॥ संतकार्यास कांहीं देतां । अगणित होतें सर्वथा । एक दाणा टाकितां । मेदिनीमाजीं कणीस होतें ॥२७॥ त्या कणसास दाणे येती । एकाचेच बहुत होती तीच पुण्याची आहे स्थिति । हें बुध हो विसरु नका ॥२८॥ ऐसें बोलतां साचार । कुटाळ झालो निरुत्तर । खरें तत्त्व असल्यावर । कुंठित गती तर्काची ॥२९॥ नेता असल्या वजनदार । वर्गणी ती जमे फार । क्षुल्लकाच्यानें न होणार । कार्य कधीं वर्गणीचें ॥३०॥ असो मिळाल्या जागेवरी । कोट बांधिला सत्वरीं । झटूं लागले गांवकरी । मग वाण कशाची ? ॥३१॥ बांधकाम कोटाचें । चालतां शेगांवीं साचें । दगड चुना रेतीचें । सामान गाडया वाहती ॥३२॥ त्या वेळीं समर्थस्वारी । होती जुन्या मठावरी । त्यांनीं विचार अंतरीं । ऐशा रीतीं केला हो ॥३३॥ आपण येथें बसल्याविणें । काम न चाले झपाट्यानें । म्हणून कौतुक समर्थानें । केलें कसें तें परियेसा ॥३४॥ एका रेतीच्या गाडीवरी । समर्थांची बसली स्वारी । तो गाडीवान झाला दूरी । महार होता म्हणून ॥३५॥ तयीं महाराज वदले तयास । कां रे खालीं

उतरलास ? । आम्हां परमहंसास । विटाळाची बाधा नसे ॥३६॥ महार बोले त्यावरी । महाराज तुमच्या शेजारीं । मी न बसे गाडीवरी । तें आम्हां उचित नसे ॥३७॥ मारुती रामरुप झाला । परी रामासन्निध नाहीं बसला । तो उभाच पहा राहिला । कर जोडूनी रामापुढें ॥३८॥ बरें बापा तुझी मर्जी । त्यास हरकत नाहीं माझी । बैलांनों, नीट चला आजी । गाडीवाल्यामागून ॥३९॥ बैल तैसे वागले । नाहीं कशास बुजाले । गाडीवाल्यावांचून आले । नीट सांकेतिक स्थलास ॥४०॥ समर्थ खालीं उतरले । मध्यभागीं येऊन बसले । तेथेंच हल्लीं काम झालें । त्यांच्या भव्य समाधीचें ॥४१॥ ही जागा शेगांवांत । आहे दोन नंबरांत । त्रेचाळीस पंचेचाळीस । सातशें सर्व्हे नंबराच्या ॥४२॥ महाराज बसले ज्या ठिकाणीं । तीच यावी मेदिनी । मध्यभागा म्हणूनी । हें करणें भाग पडलें ॥४३॥ त्या दोन नंबरांतून । जागा थोडथोडी घेऊन । साधिला तो मध्य जाण । ऐसे चतुर कारभारी ॥४४॥ एक एकराचा हुकूम झाला । परी बांधकामाच्या वेळेला समाधिमध्य साधण्याला । जागा थोडी पडली कमी ॥४५॥ त्यासाठीं म्हणून । अकरा गुंठे जास्त जाण । जमीन ती घेऊन । बांधकाम चालविलें ॥४६॥ पुढाऱ्यांच्या होतें मनीं । वचन दिलें अधिकाऱ्यांनीं । आणिक एक एकर तुम्हांलागुनी । काम पाहून जागा देऊं ॥४७॥ यास्तव केलें धाडस । अकरा गुंठे घेण्यास । परी तें गेलें विकोपास । एका दुष्टाच्या बातमीमुळें ॥४८॥ यामुळें पुढारी । थोडे घाबरले अंतरीं । त्यांत जो पाटील होता हरी । तो बोलला समर्था ॥४९॥ अकरा गुंठे जागेचा । तपास करावया साचा । एक जोशी नांवाचा । आला असे अधिकारी ॥५०॥ हांसत हांसत पाटलाला । समर्थानें शब्द दिला । जागेबद्दल जो कां झाला । दंड तुम्हां तो माफ होईल ॥५१॥ त्या अधिकारी जोशाप्रती । समर्थानें दिली स्फूर्ती । चाललेल्या प्रकरणावरती । शेरा त्यांनीं मारिला ॥५२॥ कीं हा दंड झालेला । विनाकारण आहे भला । दंड गजानन संस्थेला । परत द्यावा म्हणून ॥५३॥ मी करुन आलों चौकशी । जाऊन त्या शेगांवासी । या घडलेल्या प्रकारासी । दंड होणें उचित नाहीं ॥५४॥ म्हणून तो माफ केला । ऐसा हुकूम जेव्हां आला । तैं हरी पाटलाला । आनंद झाला विशेष ॥५५॥

तो म्हणे समर्थांचें । वाक्य ना खोटें व्हावयाचें । मजवरी किटाळ महाराचें । येऊन गेलें नुकतें एक ॥५६॥ त्या वेळीं महाराजांनीं । भिऊं नकोस म्हणोनी । तुझ्या एकाही केसालागुनी । धक्का न त्याचा बसेल ॥५७॥ तेंच खरें अखेर । घडून आलें साचार । तैसाच हाही प्रकार । आज दिनीं झालासे ॥५८॥ समर्थवाक्य खोटें झालें । ऐसें कोणी न कधीं ऐकिलें । असो शेगांवाचे लागले । लोक भजनीं स्वामींच्या ॥५९॥ आतां नव्या जागेंत आल्यावर । जे कांहीं घडले प्रकार । म्हणजे समर्थांचे चमत्कार । ते आतां वर्णितों ॥६०॥ मेहेरकरच्या सान्निध्याला । सवडद नामें ग्राम भला । त्या गांवींचा एक आला । गंगाभारती गोसावी ॥६१॥ यास होता महारोग । कुजून गेलें अवघें अंग । उरली न पडल्यावांचून भेग । जागा दोन्ही पायांला ॥६२॥ करपद बोटें झडून गेलीं । तनूप्रती चढली लाली । कानाच्या सुजल्या पाळी । कंडू सुटला तनूतें ॥६३॥ म्हणून गंगाभारती । त्या महारोगा त्रासला अती । समर्थांची ऐकोन कीर्ति । शेगांवासी पातला ॥६४॥ श्रोते त्या गोसाव्याप्रत । लोक आडवूं लागले बहुत । तुला रक्तपिति आहे सत्य । तूं न जावें दर्शना ॥६५॥ महाराज दिसतील ऐशा ठायीं । उभा राहून दर्शन घेई । कधींही ना जवळ जाई । त्यांचे चरण धरावया ॥६६॥ हा स्पर्शजन्य रोग फार । म्हणून वैद्य डॉंक्टर । सांगती याचा विचार । तूं आपल्या मनीं करी ॥६७॥ परी एके दिनीं गंगाभारती । चुकवून अवघ्या लोकांप्रती । येता झाला सत्वर गतीं । प्रत्यक्ष दर्शन घ्यावया ॥६८॥ डोई ठेवितां पायावर समर्थांनीं चापट थोर । मारिली त्याच्या डोक्यावर ।अति जोरानें विबुध हो ॥६९॥ म्हणून तो उभा ठेला । समर्थास न्याहाळूं लागला । स्वामींनीं त्याचे थोबाडाला । दोन्ही करें ताडिलें ॥७०॥ फडाफड मारिल्या मुखांत । आणिक वरती एक लाथ । खाकरोनी बेडक्याप्रत । थुंकले त्याच्या तनूवरी ॥७१॥ तोच त्यांनीं मानिला । समर्थांचा प्रसाद भला । बेडका होता जो कां पडला । तयाचीया अंगावर ॥७२॥ तो त्यानें घेऊन करीं । चोळून अवघ्या शरीरीं । लाविता झाला मलमापरी । आपुल्या सर्व अंगास ॥७३॥ तो प्रकार पाहतां । एक कुटाळ तेथें होता । तो गोसाव्यासी बोलतां । झाला पहा येणें

रीति ॥७४॥ आधींच शरीर नासलें । तुझें आहे बापा भलें । त्यावरी यांनीं टाकिलें । या अमंगळ बेडक्यातें ॥७५॥ तो तूं प्रसाद मानिला । अवघ्या अंगातें चोळिला । जा लावून साबणाला । धुऊन टाकी सत्वर ॥७६॥ हे ऐसे वेडेपीर । विचरूं लागतां भूमीवर । त्यांशीं अंधश्रद्धेचे नर । साधु ऐसें मानिती ! ॥७७॥ त्याचा परिणाम ऐसा होतो । अविधि कृत्यांस ऊत येतो । तो येतां सहज जातो । समाज तो रसातळां ॥७८॥ यासी तुझेंच उदाहरण । तूं औषध घेण्याचें सोडून । आलास कीं रे धांवून । या वेडयापिशापाशीं ॥७९॥ गोसावी तें ऐकतां । हंसूं लागला सर्वथा । म्हणे तुम्ही येथेंच चुकतां । याचा करा विचार ॥८०॥ अमंगळ साधूपाशीं । कांहीं न राहतें निश्चयेंसी । कस्तुरीच्या पोटाशीं । दुर्गंधी ना वसे कदा ॥८१॥ तुम्हां दिसला बेडका । तो हा प्रत्यक्ष मलम देखा । कस्तुरीच्या सारखा । सुवास येतो यालागीं ॥८२॥ तुम्हां संशय असल्यास । पहा माझ्या अंगास । हात लावूनिया खास । म्हणजे कळून येईल कीं ॥८३॥ त्यांत थुंक्याचें नांव नाहीं । अवघी औषधी आहे पाही । मी इतुका वेडा नाहीं । बेडक्यास मलम मानणारा ॥८४॥ तुझा त्याशीं संबंध नव्हता । म्हणून बेडका दिसला तत्त्वतां । समर्थांची योग्यता । त्वां न मुळीं जाणिली ॥८५॥ त्याचें पहाण्या प्रत्यंतर । चाल जाऊं एकवार । स्नान केलेल्या जागेवर । वेळ आतां करूं नको ॥८६॥ समर्थ स्नान प्रतिदिवशीं । करतील ज्या जागेसी । थल्या ओल्या मातीसी । मी लावितों निजांगा ॥८७॥ ऐसा संवाद तेथें झाला । दोघे गेले स्नानस्थला । तो कुटाळासी आला । अनुभव गोसाव्यापरीच ॥८८॥ मृत्तिका स्नानस्थलाची । दोघांनींही घेतली साची । तों गोसाव्याच्या हातींची । बसली औषधी होऊन ! ॥८९॥ कुटाळाच्या हातांत । ओलीच माती आली खचित ! । दुर्गंधीही किंचित् । येत होती तियेला ॥९०॥ तो प्रकार पाहतांक्षणीं । कुटाळ घोटाळला मनीं । कुत्सित कल्पना सोडूनी । शरण गेला समर्थां ॥९१॥ असो कोणी गोसाव्यातें । जवळ बसूं देत नव्हतें । हा दूर बसून भजनातें । करी स्वामीपुढें नित्य ॥९२॥ आवाज गंगाभारतीचा । पहाडी गोड मधुर साचा । अभ्यास होता गायनाचा । त्या गंगाभारतीला ॥९३॥ ऐसे पंधरा दिवस गेले । रोगाचें

https://santgajananbhaktpariwar.in/

स्वरुप पालटलें । लालीनें तें सोडिलें । जयाचिया अंगाला ॥९४॥ चाफे झाले पूर्ववत् । भेगा पदींच्या निमाल्या समस्त । दुर्गंधीचा मोडला त्वरित । ठाव त्याचा श्रोते हो ॥९५॥ गोसाव्याचें ऐकून भजन । होई संतुष्ट समर्थमन । प्रत्येक जिवाकारण । गायन हें आवडतें ॥९६॥ बायको गंगाभारतीची । अनुसूया नांवाची । ती शेगांवीं आली साची । न्याया निज पतीला ॥९७॥ संतोषभारती कुमार । होता तिच्याबरोबर । येऊन पतीस जोडिले कर । चला आतां गांवातें ॥९८॥ तुमची व्याधी बरी झाली । ती मीं दृष्टीं पाहिली । समर्थ साक्षात् चंद्रमौळी । आहेत हेंच खरें असें ॥९९॥ मुलगा तेंच बोलला । म्हणे बापा गांवीं चला । पुसून गजानन महाराजाला । येथें राहणें पुरें झालें ॥१००॥ गंगाभारती म्हणे त्यावर । मला नका जोडूं कर । आजपासून साचार । मी तुमचा खचित नाहीं ॥१॥ ही अनाथाची माउली । स्वामी गजानन येथे बसली । त्यानें माझी उतरली । धुंदी चापट मारुन ॥२॥ राख लाविली अंगाप्रत । आणि चित्त तुझें संसारांत । केलीस विटंबना बहुत । या भगव्या वस्त्राची ॥३॥ ऐसें संकेतें बोलले । थापटया मारुन जागें केलें । आतां डोळे उघडिले । संसाराचा संबंध नको ॥४॥ हे संतोषभारती कुमारा । तूं तुझ्या आईस नेई घरा । येथें नकोस राहूं जरा । सवडद जवळ करावें ॥५॥ हिचें जीवमान जोंवरी । तोंवरी हिची सेवा करी । ही तुझी माय खरी । हिला अंतर देऊं नको ॥६॥ मातोश्रीची करितां सेवा । तो प्रिय होतो वासुदेवा । पुंडलिकाचा ठेवावा । इतिहास तो डोळ्यांपुढें ॥७॥ मी येतां सवडदांत । पुन्हां रोग होईल पूर्ववत् । म्हणून त्या आग्रहांत । तुम्हीं न पडावें दोघांनीं ॥८॥ आजवरी तुमचा होतों । आतां देवाकडे जातों । नरजन्माचा करुन घेतों । कांहीं तरी उपयोग ॥९॥ हा वायां गेल्या खरा । नराचा जन्म साजिरा । चुकेल चौऱ्यांशींचा फेरा । ऐसें साच सांगितलें ॥११०॥ समर्थकृपेनें निश्चिती । झाली मलाही उपरती । या परमार्थखिरींत माती । टाकूं नका रे मोहाची ॥११॥ ऐसें सांगून कुटुंबाला । मुलांसह सवडदाला । दिले धाडून राहिला । आपण तसाच शेगांवीं ॥१२॥ पदपदांतरें समर्थांचीं । आवडीनें म्हणावीं साची । त्यास कला गायनाची। येत होती विबुध हो ॥१३॥

https://santgajananbhaktpariwar.in/

प्रत्यहीं तो अस्तमाना । एकतारा घेऊन जाणा । समर्थांच्या सन्निधाना । बैसून भजन करीतसे ॥१४॥ ऐकून त्याचें भजन । इतरांचेंही हर्षे मन । वस्तु अशीच आहे गान । रंजविणारी सर्वांतें ॥१५॥ हा गंगाभारती बरा झाला । रोगाचा पत्ता मोडला । मलकापुरास पुढें गेला । गजाननाच्या आज्ञेनें ॥१६॥ असो एकदां पौषमासीं । इयामसिंग आला शेगांवासी । बोलतां झाला समर्थांसी । माझ्या गांवास चला हो ॥१७॥ मम भाच्याच्या गृहाला । अडगांवीं नेण्याला । मी आलों होतों आपणांला । तयीं आपुला करार ॥१८॥ ऐसा होता समर्था । मी नाहीं येत आतां । नको करुं आग्रह वृथा । पुढें मागें येईन ॥१९॥ त्याला दिवस झाले बहुत । आतां चला मुंडगांवांत । मी आहें आपुला भक्त । माझी इच्छा पूर्ण करा ॥१२०॥ मुडंगांवात माझे घरीं । कांहीं दिवस राहा तरी । मी अवघी करुन तयारी । न्याया आलों आपणा ॥२१॥ इयामसिंगाबरोबर । मुंडगांवीं आले साधुवर । दर्शना लोटले नारीनर । तो न आनंद वर्णवे ॥२२॥ इयामसिंगानें भंडारा । घातिला असे थोर खरा । मुंडगांव झालें गोदातीरा । दुसरें कीं हो पैठण ॥२३॥ पैठणामाजी एकनाथ । मुंडगांवीं गजानन संत । भजनी दिंडया अमित । आल्या भजन करावया ॥२४॥ आचारी लागले स्वैपांका । अर्धा स्वैंपाक झाला निका । तैं महाराज बोलले देखा । ऐसें इयामसिंगासी ॥२५॥ इयामसिंगा, आज चतुर्दशी । मुळींच आहे रिक्त तिथी । भोजनाच्या पंक्ती । पौर्णिमेला होऊं दे ॥२६॥ इयामसिंग बोलला यावर । स्वयंपाक झाला तयार । लोक जमले आहेत फार । आपला प्रसाद घ्यावया ॥२७॥ स्वामींनीं केलें बोलणें । तुझें व्यवहार दृष्टीनें । योग्यपरी हें न माने । त्या जगदीश्वराला ॥२८॥ इयामसिंगा, हें अन्न । न येईल उपयोगाकारण । तुम्हां प्रापंचिकालागून । आपलेंच व्हावें वाटतें ॥२९॥ पंक्ती बसल्या भोजना । तों एका एकी आकाश जाणा । भरुन आलें गर्जना । होऊं लागली मेघाची ॥१३०॥ चमके वीज माथ्यावरी । झंझावात सुटला भारी । कडकडा ती कांतारीं । लागलीं झाडें मोडावया ॥३१॥ घटकेंत पाणी पाणी झालें । अन्न अवघें वाया गेलें । मग इयामसिंगानें विनविलें । महाराजास येणें रीतीं ॥३२॥ आतां महाराज उद्यां तरी । मुळीं न व्हावें

https://santgajananbhaktpariwar.in/

आजच्या परी । हिरमुष्टी होऊन बसली खरी । अवघी मंडळी गुरुराया ॥३३॥ निवाराया पर्जन्याला । हा नव्हे पावसाळा । आगांतुक बेटा आला । आमचा नाश करावया ॥३४॥ आतां पाऊस पडेल । तरी शेतीचें होईल । वाटोळें तें पाहा सकळ । मग म्हणतील लोक ऐसें ॥३५॥ इयामसिंगें केलें पुण्य । हा भंडारा घालून । तें भोंवलें आम्हांलागून । वा खूप ऱ्हा पुण्याची ॥३६॥ तैं महाराज म्हणाले इयामसिंगा ! । ऐसा सचिंत होसी कां गा । तुला न उद्यां देईल दगा । हा पर्जन्य कधींही ॥३७॥ आतांच मी वारितों त्यासी । ऐसें बोलोन आकाशासी । पाहूं लागला पुण्यराशी । तों आभाळ फांकलें ॥३८॥ मेघ क्षणांत निघून गेले । सर्व ठायीं ऊन पडलें । हें एका क्षणांत झालें । अगाध सत्ता संताची ॥३९॥ दुसरें दिवशीं पौर्णिमेला । थोर भंडारा पुन्हां झाला । तो नियम चालला । अजून या मुंडगांवीं ॥१४०॥ इयामसिंगानें आपुली । इस्टेट सर्व अर्पण केली । महाराजांचे चरणीं भली । त्या मुंडगांव ग्रामांत ॥४१॥ लोक त्या मुंडगांवांत । समर्थांचे झाले भक्त । पुंडलीक भोकरे म्हणूनी त्यांत । एक जवान पोऱ्या असे ॥४२॥ हा उकिरडया नामक कुणब्याचा । पुत्र एकुलता एक साचा । भक्त झाला महाराजांचा । ऐन तारुण्यामाझारीं ॥४३॥ हें उकीर्डा नाम वऱ्हाडांत । पोर नसल्या वांचत । लोक नवसें ठेवितात । ऐसा प्रघात त्या प्रांतीं ॥४४॥ तें पेंटय्या तेलंगणांत । केर पुंजा महाराष्ट्रांत । तैसा उकीर्डा वऱ्हाडांत । नांव ठेविती बालकाचें ॥४५॥ हा पुंडलिक वद्य पक्षासी । करावया वारीसी । येत नियमें शेगांवासी । घ्यावया दर्शन समर्थांचें ॥४६॥ जैसें कां ते वारकरी । वद्यपक्षामाझारीं । जाती इंद्रायणीचे तीरीं । देहू आळंदी गांवाला ॥४७॥ तैसाच हा वऱ्हाडांत । वारी वद्यपक्षांत । करी येऊन शेगांवांत । परम भावभक्तीनें ॥४८॥ असो एकदां वऱ्हाडांत । रोग ग्रंथिक सन्निपात । बळावला अत्यंत । गांव बाहेर पडलें कीं ॥४९॥ या तापांत ऐसें होतें । प्रथमतां थंडी वाजते । अंग ज्वरानें तप्त होतें । डोळे होती लाल बहु ॥१५०॥ आणि कोठें तरी सांध्यावर । ग्रंथि उठे सत्वर । ती होतां करी जोर । वात तिच्या मागुनी ॥५१॥ मग रोगी बरळतसे । शुद्धि न कांहीं राहातसे । तलखी अंगाची होत असे । बेशुद्ध होई क्षणक्षणां ॥५२॥ पूर्वी हा

https://santgajananbhaktpariwar.in/

रोग विपरीत । नव्हता भरतखंडांत । त्याचा वास युरोपांत । होता मोठया प्रमाणीं ॥५३॥ ती सांथ इकडे आली । गांवोगांव पसरली । त्याच्या प्रतिकारा सोडून दिलीं । लोकांनीं तीं घरेंदारें ॥५४॥ त्या दुर्धर सांथीची स्वारी । आली पाहा मुंडगांवावरी। तों पुंडलिकाची आली वारी । शेगांवास निघाला ॥५५॥ कसकस त्याला घरींच आली । परी ती त्यानें चोरिली । शेगांवाची वाट धरली । आपुल्या पित्यासमवेत ॥५६॥ येतां पांच कोसांवर । शरीरासी भरला ज्वर । एक पाऊल भूमीवर । तयाच्यानें टाकवेना ॥५७॥ गांठ उठली बगलेंत । हैराण झाला रस्त्यांत । ऐसें पाहून पुसे तात । कां रे पुंडलिका ऐसें करिशी ? ॥५८॥ पुंडलिक म्हणे बापाला । बाबा मशीं ताप आला । गोळा एक कांखेला । उठला आहे येधवां ॥५९॥ शक्ति सारी क्षीण झाली । आतां मशीं न चालवे मुळीं । काय करूं ही राहिली । वारी हायरे दुर्दैवा ॥१६०॥ हे स्वामी दयाघना ! । वारीस खंड पाडी ना । दाव तुझ्या दिव्य चरणा । भक्त वत्सला कृपानिधी ॥६१॥ वारी सांग झाल्यावर । मग येऊं दे खुशाल ज्वर । जरी सांडलें शरीर । तरी न त्याची पर्वा मला ॥६२॥ माझा पुण्यठेवा हीच वारी । ती रक्षण आतां करी । ही सांथ झाली वैरी । नाश तिचा करावयातें ॥६३॥ शरीरसामर्थ्य जोंवर । परमार्थ घडे तोंवर । बापही झाला चिंतातुर । ती मुलाची पाहून स्थिति ॥६४॥ तोही रडूं लागला । हा एकुलता एक पुत्र मला । देवा न दिवा नेई भला । हा माझ्या वंशाचा ॥६५॥ उकिर्डा म्हणे पुत्रास । गाडीघोडे बसावयास । आणूं का या समयास । तुला बाळा बसावया ॥६६॥ पुंडलीक वदे तयावरी । झाली पाहिजे पायींच वारी। उठत बसत कसें तरी । जाऊं चला शेगांवा ॥६७॥ मध्येंच मृत्यु आल्यास । शव तरी ने शेगांवास । नको करूं शोकास । हेंच आतां सांगणें ॥६८॥ बसत उठत पुंडलिक आला । अति कष्टें शेगांवाला । पाहून स्वामी समर्थाला । घातलें त्यानें दंडवत ॥६९॥ तों समर्थांनीं माव केली । एका हातानें दाबिली । कांख त्यांनींच आपुली । अति जोर करोनिया ॥१७०॥ आणि केलें मधुरोत्तर । पुंडलिका, तुझें गंडांतर | टळलें आतां तिळभर । चिंता त्याची करूं नको ॥७१॥ तैसें महाराज वदतां क्षणीं । पुंडलिकाची गांठ जाणी । गेली जागच्या जागीं

जिरोनी । ताप तोही उतरला ॥७२॥ कंप अशक्ततेनें । राहिला देहाकारणें । करीं पुंडलिकाच्या मातेनें । आणिला नैवेद्य वाढून ॥७३॥ घांस त्या नैवेद्याचे । समर्थें घेतां दोन साचें । कांपरें तें पुंडलिकाचें । गेलें बंद होवोनिया ॥७४॥ पुंडलिक झाला पूर्ववत् । अशक्तता राहिली किंचित् । हें गुरुभक्तीचें फळ सत्य । उघडा डोळे अंधांनो ! ॥७५॥ गुरु योग्य असल्यावरी । वायां न जाई सेवा खरी । कामधेनु असल्या घरीं । कां न इच्छा पुरतील ? ॥७६॥ सांग करुन वारीला । पुंडलिक गेला मुंडगांवाला । हें जो चरित्र वाची भला । त्याचें टळेल गंडांतर ॥७७॥ संतचरित्र ना कहाणी । अनुभवाची खाण जाणी । मात्र अविश्वास मनीं । संतकथेचा न यावा हो ॥७८॥ श्रीदासगणूविरचित । हा गजाननविजय नामें ग्रंथ । सुखद होवो भाविकांप्रत । हेंच देवा मागणें ॥१७९॥ शुभं भवतु ॥ श्रीहरिहरार्पणमस्तु ॥

॥ इति त्रयोदशोऽध्यायः समाप्तः ॥

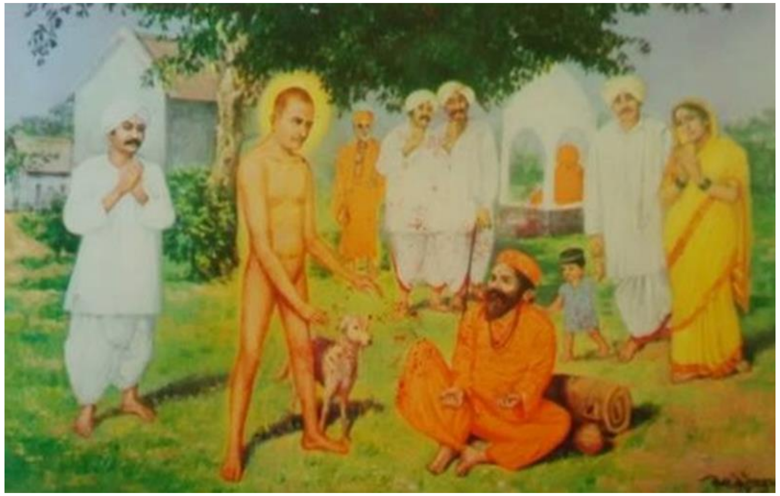

श्री गजानन महाराजांच्या प्रसादाने महारोगी सुद्धा बरे झाले